

ОСВІТНІЙ НАПРЯМ

«Дитина в соціумі»

Витяг із Базового компонента дошкільної освіти

Соціально-громадянська компетентність — це здатність до прояву особистісних якостей, соціальних почуттів, любові до Батьківщини; готовність до посильної участі в соціальних подіях, що відбуваються у дитячих осередках, громаді, суспільстві та спрямовані на покращення спільного життя.

Результат сформованості соціально-громадянської компетентності засвідчує ціннісне ставлення дитини до себе, своїх прав і прав інших, наявність уявлень про правила і способи міжособистісної взаємодії з членами сім'ї, родини, іншими людьми та вмінь дотримуватись цих правил в соціально-громадянському просторі, а також ціннісне ставлення та повагу до культурних надбань українського народу, представників різних національностей і культур.

Емоційно-ціннісне ставлення:

- Демонструє інтерес до загальнолюдських цінностей (здоров'я, сім'я, повага і любов до батьків, роду, держави, Батьківщини, дружба, мир, доброта тощо), громадянських цінностей (обов'язки перед інтими людьми, повага прав, честі та гідності інших людей), цінностей спілкування, діяльності.
- Проявляє особистісні якості (самостійність, відповідальність, працелюбність, лідерство, людяність, спостережливість, справедливість, ініціативність, активність, креативність та інші) у взаємодії з іншими людьми.
- Виявляє зацікавленість до спілкування із знайомими дорослими, однолітками, молодими та старшими за себе дітьми; проявляє обачливість до незнайомих людей.
- Демонструє інтерес до національних культурних цінностей свого народу та інших культур.

- Виявляє зацікавленість культурою українського народу, його історичним минулим, мовою, звичаями, традиціями.
- Емоційно реагує на власну участь та участь інших у різних видах діяльності: вміє співпереживати та співчувати, оптимістично ставитися до труднощів та визначати шляхи їх подолання.
- Виявляє почуття власної гідності як представника українського народу та громадянина; демонструє дружнє та неупереджене ставлення до дітей з особливими освітніми потребами.
- Демонструє відповідальність за свої вчинки.

Сформованість знань:

- Має уявлення про місце кожної людини в соціальному середовищі; уявлення про себе як члена громади, суспільства; уявлення про свою сім'ю, родину, рід, рідну домівку, заклад дошкільної освіти, Батьківщину;
- Знає і розповідає про державні та національні символи України, звичаї, традиції сім'ї та українського народу.
- Усвідомлює свою роль (у сім'ї, групі однолітків, місцевій громаді).
- Знає, що прізвище вказує на належність дитини до свого роду, родини, а ім'я на її індивідуальність та неповторність, знає про окремі традиції і звичаї попередніх поколінь.
- Усвідомлює необхідність дотримання соціальних норм моралі й виявляє повагу до прав і свобод людини.
- Розуміє переваги розв'язання конфліктів, суперечок мирним шляхом.
- Демонструє відкритість до спілкування та взаємодії з представниками різних національностей і культур.

Навички:

- Ідентифікує себе та діє відповідно до соціальної ролі: донька / син, брат / сестра, онука / онук, друг / подруга тощо; демонструє елементарні навички емоційної саморегуляції, виражає почуття за допомогою слів, міміки, жестів;
- Пояснює причину своїх емоцій, усвідомлює те, що інші люди переживають різні емоційні стани, їм буває радісно, боляче, образливо тощо.

- Звертається по допомогу до однолітків та знайомих та/або надає їй, вміє отримувати задоволення від надання допомоги інтим.
- Дотримується соціальних правил та норм поведінки, домовленостей у щоденній життєдіяльності;
- Бере участь у визначенні та прийнятті правил співжиття в родині, групі закладу дошкільної освіти, колі друзів.
- Уміє порозумітися, домовитись з інтими в конфліктних ситуаціях, вживає у спілкуванні з дорослими й однолітками ввічливі слова.
- Пропонує ідеї для гри, долучається до різних видів діяльності, бере участь у прийнятті рішень щодо особистих питань та життя колективу.
- На рівні можливостей дошкільного віку визнає цінності демократії (готовність брати на себе відповідальність, вміння висловлювати власну думку та приймати думку іншого, вміння розв'язувати конфлікти шляхом діалогу; вміння слухати й спостерігати).

Участь батьків

Підтримка батьками процесу формування соціально-громадянської компетентності може відбуватися шляхом:

- Реалізації в родині принципів демократії, що ґрунтуються на повазі до особистості дитини та її прав;
- створення умов для вибудовування міжособистісної, продуктивної і толерантної дитячо-батьківської взаємодії;
- розмов про права дитини, моделювання відповідної поведінки та висловлювання особистих поглядів і думок задля набуття соціального досвіду;
- залучення дитини відповідно до її вікових можливостей до участі в житті сім'ї / родини, закладу дошкільної освіти, громади в різних формах дозвілля, спільних подорожей, прогулянок тощо;
- залучення дитини до спостереження за об'єктами

соціального довкілля у повсякденному житті та у процесі ігор, прогулянок, екскурсій, дозвілля, соціальних і благодійних акцій, проектів тощо;

- розповідання дитині про важливі події в житті сім'ї, родини, місті, громади.
- обговорення різних прикладів і моделей поведінки, зокрема з власного досвіду про взаємини з іншими людьми, про повсякденну діяльність та значущі події, у яких доведеться брати участь дитині;
- Заохочення дитини до спілкування й участі в спільних справах, наприклад, пошук інформації, відповідей на запитання, врахування дитячих інтересів та побажань у плануванні родинного дозвілля; надання дитині права вибору способів діяльності, дій, висловлювання власної думки тощо;
- моделювання життєвих ситуацій для формування готовності дитини до посильної участі в демократичних процесах, що відбуваються у дитячих осередках, громаді, суспільстві.